

Observatoriet under bombardementet, 1807

Uddrag af Observatoriets journal skrevet af Matthias Bugge (astronomiprofessoren Thomas Bugges søn og observator ved Rundetaarn) transskriberet af Axel V. Nielsen og udgivet i Nordisk Astronomisk Tidsskrift 1925 side 5., indskannet af Erling Poulsen, 2007

1807

16 Augusti, Da et Bombardement befrygtes af den for Kjøbenhavn liggende Engelske Krigsflaade, og af den Staden belejrende Engelske Arme, ere de af Observatoriets Instrumenter, som kunne flyttes, nedtagne og henflyttede til Værelserne under Hvælvingen. Endnu staae paa Observatoriet Muralqvadranten, Transitinstrumentet og det Engelske Uhr. Af denne Aarsag og formedelst mange andre nødvendige Beskjæftigelser blive de astronomiske Observazjoner i nogen Tid indstillede.

26 Augusti, Transitinstrumentet og det Engelske Uhr ere nu ogsaa, nedflyttede.

Da Observatoriet ikkuns ved overordentligt Held er undsluppet den overhængende Fare, hvormed Bombardementet af den Staden belejrende fjendtlige Engelske Landmagt og den derved foraarsagede Ildebrand truede det, vil saa meget heraf, som angaaer Observatoriet, kunne fortjene her at anføres. Bombardementet begyndte d. 2. September Kl. 7 om Aftenen, og varede indtil d. 5. Septbr, om Middagen. Uagtet Fienden meget sigtede efter det astronomiske Taarn og Observatoriet, og vist har kastet over 400 Bomber derefter, er dog ikke en eneste hel Bombe falden derpaa. Derimod have Bomberne paa 5 Steder tørnet paa Taarnets Mur, og udslaget nogle Stene, og i et af Portnerens Værelser imod Nord, under den anden Hvælving, slaaet en Revne i Gevælvten over Vinduet, som dog ikke er betydelig. Paa det Øverste af Taarnet ere 3 Stykker 150pundige Bomber faldne, uden at have gjort anden Skade, end slaaet et Hul paa Gevælv-tens Kobbertag. Observatoriet selv er aldeles ubeskadiget. End-skjønt Observatoriet vel havde undgaaet Bomberne, stod det derimod i større Fare ved den af disse foraarsagede Ildebrand, som, stedse nærmede sig mere. Natten imellem d. 5. og 6. Septbr. brændte Skidenstræde, lille Kjøbmagergade og endel af Landemærket. Vinden bar, om Aftenen d. 5. Septbr. lige paa det astronomiske Taarn og store Ildfunker regnede ned over det, hvorved Trægulvet paa det Øverste af Taarnet fattede Ild, som dog strax blev slukket. Det blæste temmelig stærkt, og Røgen af de brændende Bygninger, som slog ind i Taarnet, var næsten qvælende; Taarnet selv var pakket fuldt af Flyttegods, og ingen redning var at vente, naar dette, enten af Funker eller ved Ild fra det tilgrændsende Kirkeloft og Bibliothek, kom i Brand. Lykkeligvis drejede Vinden sig ud paa Natten til Sydvest, og formindskede Faren, uagtet Heden af de ligeover for det astro-nomiske Taarn brændende Bygninger var saa stærk, at Oliefarven, hvormed Vinduerne ere overstrøgne, skjød Bobler, og Træværket, endskjønt det idelig blev kjølet med Vand, var nær ved at fange Ild. Om Morgenen d. 6. Septbr. var al Fare forbi, og Ilden standset omtrent i Midten af Landemærket.

Ingen af de paa Observatoriet værende Instrumenter ere ved denne Lejlighed bortkomne eller beskadigede. Dog brændte tilligemed Hr. justits-raad Bugge's Gaard et Observatoiiet tilhørende 2 Fods Gre-goriansk Teleskop af Passement (Franskmanden Passernent), de Manheimske meteorologiske Instrumenter (Det Pfalz-Bayerske (eller Marmheiniske) meteorologiske Selskab, hvoraf Bugge var Medlem, uddelte meteorologiske Instrumenter til sine Medlemmer), alle Observatoriets meteorologiske Observazjoner indtil 1798, Kobberpladen til de meteorologiske Schemata og de astronomiske Observazjoner fra 17-- til 17-- samt Bode's astromiches Jahrbuch fra 1777 til 1797, Hells Ephermerides astronomicæ 1777-1797 og Nautical Almanac 1777 til 1797.

30 September, Instrumenterne og Uhrene ere nu igjen opsatte paa Observatoriet, undtagen den Bordaske Sirkel og Transitinstrumentet, hvilke for det første ikke kunne blive opsatte, da de formedelst Bombardementet ere hensatte i den nederste Hvælving under Taarnet, hvis Dør er tilmuret og bliver ikke aabnet, førend i Begyndelsen af November, fordi paa samme Sted adskillige Manuskripter og, andre Sager, Universitetsbibliotheket tilhørende, ere bevarede, som ikke kunne bortflyttes forinden den overnævnte Tid.